

Tárgytematika

Félév:	2014/15/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Oktatás célja:

A tárgy tanulása során a hallgatók ismerjék meg az alapvető stílus- és eszmetörténeti korszakokat, fontosabb fogalmakat, személyeket; ismerjék meg a művelődéstörténet kiemelkedő alkotásait, azok hatásait, gondolkodásformáló, stílusalakító, szerepét. Legyen rálátásuk bizonyos technika- és tudománytörténeti tényezőkre, elsősorban azokra, amelyek szervesen illeszkednek a művelődéstörténethez. Célunk, hogy a művelődéstörténet kapcsán adjunk némi történeti háttérrel, irodalomtörténeti tájékozottságot, zenekultúrában való eligazodási pontokat, úgy hogy az említettek elősegítsék egy megalapozott átfogó művelődéstörténeti tudásanyag megszerzését.

A fenti célokat figyelembe véve kell megismertetni a hallgatókat a kultúrtörténet legfontosabb összefüggéseivel. Lényeges kiemelnünk egy-egy személyiséget is, és megismertetni azok művelődéstörténeti-eszmetörténeti szerepét. Láttatnunk kell az anyagi és szellemi kultúra összefüggéseit, a politika, gazdaság, társadalom, kultúra kölcsönhatásait, értékörző feladatait.

Tantárgy tartalma:

1. Az őskori kultúra
2. Ókori Kelet
3. Ókori görög-római kultúra
4. Középkor: periodizálás, szerzetesrendek, lovagok, lovagrendek, egyetemek
5. Európa kulturális, tudományos fejlődése 15-17. század
6. Protestáns reform / előzmények, irányzatok/; katolikus restauráció
7. A felvilágosodás Európában
8. Ipari forradalom és hatásai
9. Romantika, realizmus, naturalizmus
10. Aszázadforduló
11. A két világháború közötti Európa főbb jellemzői
12. A világ 1945 után
13. Akulturális örökség története

Számonkérési és értékelési rendszere:

A hallgatók az előadások és a szemináriumok anyaga alapján ismerjék a történelmi összefüggéseket, el tudják helyezni egy – egy korszak uralkodóit, tudják értékelni azok politikai jelentőségét. Ismerjék a korra vonatkozó legfontosabb forrásokat,

Tárgytematika

Félév:	2014/15/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Számonkérési és értékelési rendszere:

topográfia, az események gazdasági, kulturális stb. hatásait.

A félév folyamán minden nappali tagozatos hallgatónak kiselőadás formájában ismertetnie kell az általa választott szemináriumi témát. / Nem felolvasásról, kiselőadásról van szó! / Az előadó ismerje a téma szakirodalmát, az esetleges vitás kérdéseket. A félév teljesítésének másik kritériuma a választott témából 5-10 oldal közötti terjedelemben egy beadandó dolgozat elkészítése szakszerű jegyzetapparátussal és formai követelményekkel, mely leadási határideje: a szorgalmi időszak utolsó hete. Minden levelező tagozatos hallgatónak kötelezően készítenie kell egy minimum 5 oldalas beadandót, rövid kivonatot a tematikában feltüntetett ajánlott irodalmi listán található egy – szabadon választott – könyvből szakszerű jegyzetapparátussal és formai követelményekkel! A leadási határidő levelező tagozaton: az utolsó konzultáció!
Plágium leadása szigorúan TILOS!

A félév zárása : vizsga(előadások anyaga+kötelező irodalom+az ajánlott irodalmakból egy könyv elolvasása és bemutatása röviden)

Kötelező irodalom:

Kötelező irodalom előadásra:

Drabancz M. Róbert(szerk.): Művelődéstörténet. Nyíregyháza, Krúdy KvK, 2009.

E. J. Hobsbawm: A birodalmak kora, 1875-1914. Bp., Pannonica Kiadó, 2004. 224-266.

E. J. Hobsbawm: A szélsőségek kora. A rövid 20. század története 1914-1991. Bp., Pannonica Kiadó, 1998. 173-192., 475-527.

Erdősi Péter – Sonkoly Gábor(szerk.): A kulturális örökség. Bp., L'Harmattan – Atelier, 2004. 97-132., 371-390.

Katus László: A középkor története. Bp., Pannonica-Rubicon, 2001. 1-15., 69-104., 324-342. vagy **Klaniczay Gábor** (szerk.): Európa ezer éve: A középkor I., II. Bp., Osiris, 2005. I. kötet: 117-132., 205-211., 232-243., 313-323., II. kötet: 9-35., 275-309., 323-335.

Léderer Emma: Egyetemes művelődéstörténet. Bp., Aqua, 1992. 1-324.

Póor János(szerk.): A kora újkor története. Bp., Osiris, 2009. 283-348.

Sonkoly Gábor: A kulturális örökség fogalmának értelmezési és alkalmazási szintjei. In: Regio, 2000. 4. szám, 45-66.

Vadász Sándor(szerk.): 19. századi egyetemes történelem 1789-1914. Bp., Korona Kiadó, 2005. 156-159., 164-173.

www.enciklopedia.fazekas.hu/index2.htm: klasszicizmus, romantika, realizmus, naturalizmus, szecesszió, avantgárd

Tárgytematika

Félév:	2014/15/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

Ajánlott irodalom a szemináriumra:

Ókori Kelet, Görög, Róma

Alföldy Géza: Római társadalomtörténet. Bp., Osiris, 2000.

Bosworth, A. B.: Nagy Sándor. A hódító és birodalma. Bp., Osiris, 2002.

Castiglione László: Az ókor nagyjai. Bp., Akadémiai Kiadó, 1982.

Dobrovits Aladár: Egyiptom és az antik világ. Bp., 1979.

Ferenczy Endre – Maróti Egon – Hahn István: Az ókori Róma. Bp., Tankönyvkiadó, 1992.

Hahn István: Istenek és népek Bp., Minerva, 1980.

Hahn István: Naptári rendszerek és időszámítás. Bp., Gondolat, 1983.

Hahn István: Róma istenei. Bp., Gondolat, 1975.

Hegy Dolores – Kertész István – Németh György – Sarkady János: A görög történelem a kezdetektől Kr. e. 30-ig. Bp., Osiris, 2002.

Historia Augusta Bp., Gondolat, 1968.

Kákósy László: Az ókori Egyiptom története és kultúrája. Bp., Osiris, 2005.

Kákósy László: Egy évezred a Nílus völgyében. Bp., Gondolat, 1970.

Kákósy László: Ré fia. Bp., Gondolat, 1979.

Kertész István: Az ókori olümpiai játékok története. TF tankönyv, Bp., 1996.

Lancel, Serge: Hannibál. Bp., Osiris, 2005.

Magánélet a római császárok korában. Bp., Corvina, 2011.

Majoros József: Római élet. Bp., Gemini, 1996.

Németh György (szerk.): Államéletrajzok. Bp., Osiris, 2003.

Oppenheim, Leo: Az ókori Mezopotámia. Bp., Gondolat, 1972.

Pallotino, Massimo: Az etruszkok. Bp., Gondolat, 1980.

Ritoók Zsigmond (szerk.): Görög történetírók. A világirodalom klasszikusai. Bp., Európa, 1988.

Salles, Catherine: Hétköznapi élet a római császárok korában. Bp., Corvina, 2008.

Szabó Árpád: Hellasz hősei. Bp., Móra, 1985.

Trencsényi-Waldapfel Imre: Mitológia. Bp., Gondolat, 1974.

Utcenko, Sz. L.: Julius Caesar. Bp., Gondolat, 1983.

Varga Csaba: A számjelek és a számírás története. Bp., Frig Kiadó, 2012.

EGYETEMES MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET- Középkor

Batkin, Leonid: Az itáliai reneszánsz. Bp., Gondolat, 1986.

Tárgytematika

Félév:	2014/15/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

- Bloch, Marc:** Feudális társadalom. Bp., Osiris, 2002.
Bloch, Marc: Gyógyító királyok. Bp., Osiris, 2005.
Burton, Rosemary: Nagy felfedezők utazásai. Bp., Magyar Könyvklub, 1994.
Duby, Georges: A katedrálisok kora. Bp., Gondolat, 1984.
Duby, Georges: A nő a középkorban. Bp., Corvina, 2000.
Huizinga, Johan: A középkor alkonya. Bp., Európa, 1979.
Kerrigan, Michael: Kínzóeszközök. Bp., Hajja és Fiai, 2001.
Kristeller, Paul O.: Szellemi áramlatok a reneszánszban. Bp., Magvető, 1979.
Kulcsár Zsuzsanna: Így éltek a lovagkorban – Nyugat-Európa a XI-XIV. században. Bp., Helikon, 2007.
Le Goff, Jacques: Értelmiség a középkorban. Bp., Gondolat, 1978.
Montanari, Massimo: Éhség és bőség. A táplálkozás európai kultúrtörténete. Atlantisz, Bp., 1996.
Pirenne, Henri: A középkori gazdaság és társadalom története. Bp., Gondolat, 1983.
Rogers, Michael: A hódító iszlám. Bp., Helikon, 1976.
Runciman, Steve: A kereszties hadjáratok története. Bp., Osiris, 2002.
Turnbull, Stephen: Női samurájok 1184-1877. Bp., Delta Vision Kft. 2012.
Zombori István: Lovagok és lovagrendek Bp., Kozmosz, 1988.

EGYETEMES MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET - 16-18.sz.

- Barbier, Frédéric:** A modern Európa születése – Gutenberg Európája. Bp., Kossuth, 2010.
Bartha Lajos: A csillagképek története és látnivalói. Bp., Alexandra, 2010.
Braudel Fernand: A mindennapi élet struktúrája: a lehetséges és a lehetetlen. Bp., Gondolat, 1985.
Braudel Fernand: A Földközi-tenger és a mediterrán világ II. Fülöp korában. Bp., Akadémia, 1996.
Chadwick, Owen: Reformáció. Bp., Osiris, cop. 2003.
Chaunu, Pierre: A klasszikus Európa. Bp., Osiris, 2001.
Chaunu, Pierre: Felvilágosodás. Bp., Osiris, 1998.
Danzer-Kantof, Boris: A hétköznapi élet Napóleon korában. Bp., Corvina, 2005.
Delumeau, Jean: A reneszánsz. Bp., Osiris, 1997.
Diederiks, H., A., et alii (szerk.): Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet. Bp., Osiris, 1995.
Duby G. - Mandrou R.: A francia civilizáció ezer éve. Bp., Gondolat, 1975.
Friedenthal, Richard: Luther élete és kora. Bp.: Gondolat, 1983.
Furet, Francois: A francia forradalom története, 1770-1815. Bp., Osiris, 1999.

Tárgytematika

Félév:	2014/15/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

- Hahner Péter:** A nagy francia forradalom kisenciklopédiája. Bp., Minerva, 1989.
- Hoskin, Michael:** A csillagászat története. Bp., Magyar Világ, 2004.
- Imhof, Ulrich:** A felvilágosodás Európája. Bp., Atlantisz, cop. 1995.
- Johnstone, Michael:** Szabadkőművesek. Bp., Saxtom, 2007.
- Köpeczi Béla:** XIV. Lajos. Bp., 1987.
- Machiavelli, Niccolò:** A fejedelem. Bp., Maecenas, cop. 1993.
- MacNulty, Kirk W.:** A szabadkőművesség jelképei, titkai, jelentősége. Bp., Kossuth, 2006.
- McGrath, Alister E.:**Kálvin. Bp., Osiris, 2001.
- Poór János:** Madame Pompadour. Bp., Akadémiai Kiadó, 1988.
- Soubul, Albert:** A francia forradalom története. Bp., 1999.
- Tulard, Jean:** Napóleon. Bp., Osiris, 1997.
- Vadász Sándor:** Emberek és eszmék a francia forradalomban Bp., Gondolat, 1989.
- Vadász Sándor(szerk.):** 19. századi egyetemes történelem 1789-1914. Bp., Korona Kiadó, 2005.
- Watson, Francis:** Medici Katalin élete és kora. Bp., Szépirodalmi Kiadó, 1987.
- White, Michael:** Galilei, az antikrisztus. Bp., Alexandra, 2010.
- Zöllner, Frank:** Leonardo da Vinci. Bp., Vince, 2002.

EGYETEMES MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET -19-20.sz.

- Booth, Martin:** Az ópium története. Bp., Nyitott Könyvműhely, 2005.
- Czine Mihály(szerk.):** A naturalizmus. Bp., Gondolat, 1967.
- Gati, Charles:** Füstbe ment tömb Bp., Századvég-Atlanti, 1991.
- Gáti Vera – Balogh András:** Gandhi kortársak Gandhiról. Bp., Napvilág, 2000.
- Gelencsér Katalin:** Művelődéstörténet. Budapest - Salgótarján: MMI – Mikszáth, 1994
- Hofmann, Werner:** A modern művészet alapjai. Bp., Corvina, 1974.
- Horváth Károly(szerk.):** A romantika. Bp., Gondolat, 1976.
- Koczogh Ákos(szerk.):** Az expresszionizmus. Bp., 1964.
- Komlós Aladár(szerk.):** A szimbolizmus. Bp., Gondolat, 1965.
- Németh István(szerk.):** 20. századi egyetemes történet. 1-2. köt. Bp., Osiris, 2006.
- Nora, Pierre:** Emlékezet és történelem között. Bp., Napvilág, 2010.
- Ormos Mária:** Hitler. Bp., T-Twins, 1993.
- Ormos Mária:** Hitler, Sztálin, Bp., Pannonica, 1999.

Tárgytematika

Félév:	2014/15/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

- Ormos Mária:** Mussolini. Bp., PolgART, 2000.
- Passerini, Luisa:** A nők és a feministák története. Bp., Balassi, 2003.
- Roberts, Martin:** Európa története 1900-1973. Bp., Akadémiai Kiadó, 1992.
- Schivelbusch, Wolfgang:** A vasúti utazás története. A tér és az idő iparosodása a 19. században. Bp., Napvilág, 2008.
- Schury, Gudnur:** Éltető nedv – a vér kultúrtörténete. Bp., Pesti Kalligram, 2004.
- Sonkoly Gábor:** Nemzeti örökség – világörökség. A kulturálisörökség-paradigma. In: Czoch Gábor – Klement Judit – Sonkoly Gábor (szerk.): Tanulmányok Granasztói György tiszteletére. Bp., Atelier, 2008. 247-255.
- Sparrow, Gilles:** Az űrrepülés teljes története a Sputnik 1-től az űrrepülőgép utánig. Bp., M-Érték, 2009.
- Tomka Béla:** Európa társadalomtörténete a 20. században. Bp., Osiris, 2009.
- Tőkéczi László:** Történelem, eszmék, politika. Bp., Kairosz Kiadó, 1999.
- Vay Tamás:** A posztmodern Amerikában. Bp., Platon, 1991.
- Vass László – Molnár Magda:** A klasszikus férficipő. Bp., Vince, 2000.
- Vámosy Ferenc:** Korunk építésze. Bp., Gondolat, 1974.
- Wéber Antal**(szerk.): A szentimentalizmus. Bp., Gondolat, 1971.
- Zádor Anna:** Klasszicizmus és romantika. Bp., Corvina, 1976.

ORSZÁGTÖRTÉNETEK

- Birmingham Dávid:** Portugália története. Bp., Pannonica, 1998.
- Davies, Normann:** Lengyelország története. Bp., Osiris, 2006.
- Dawson, Raymond:** A kínai civilizáció világa. Bp., Osiris, 2002.
- Duby, Georges** (szerk.): Franciaország története I-II. Osiris, 2005.
- Fulbrook, Mary:** Németország története. Bp., Maecenas, 1997.
- Garcia de Cortázar, Fernando:** Spanyolország története. Bp., Osiris, 2005.
- Gernet, Jacques:** A kínai civilizáció története. Bp., Osiris, 2005.
- Header, Harry:** Olaszország rövid története. Bp., Maecenas, 1992.
- Heller, Mihail – Nyekrics, Alexandr:** Orosz történelem I-II. Az orosz birodalom története. Bp., Osiris, 2003.
- Ostrogorsky, Georg:** A bizánci állam története. Bp., Osiris, 2003.
- Prak, Maarten:** Hollandia aranykora. Bp., Osiris, 2004.
- Sellers, Charles:** Az Egyesült Államok története., Bp., Maecenas, cop. 1995.
- Szántó György Tibor:** Anglia története. Bp., Kozmosz, cop. 1999.
- Totman, Conrad:** Japán története. Bp., Osiris, 2006.
- Zöllner, Erich:** Ausztria története. Bp., Maecenas, 1998.

Tárgytematika

Félév:	2014/15/1
Tárgynév:	Egyetemes művelődéstörténet
Tárgykód:	ANTKAA2011
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

RÉGIÓK, FÖLDRÉSZEK TÖRTÉNETE

Anderle Ádám: Latin-Amerika története. Bp., Pannonica, 1998.

Davies, Normann: Európa története. Bp., Osiris, 2002.

Fage, J. D. – Torfdoff, William: Afrika története. Bp., Osiris, 2004.

Hahner Péter: Vadnyugat – 20 hős, 20 találmány. Bp., Animus Kiadó Kft. 2012.

Jelavich, Barbara: A Balkán története. Bp., Osiris, 1996.

Niederhauser Emil: Kelet-Európa története. Bp., História, 2001.

Palotás Emil: Kelet-Európa története a 20. század első felében. Bp., Osiris, 2003.

Oktató: Horváth Csaba